

Література:

1. Загальна теорія держави і права: підруч. /М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В.Авраменко та ін. – Харків: Право, 2009. – 584 с.
2. Молдован В. Правознавство. 2-ге вид. Навч. посіб./ В. В. Молдован, Л. І.Чулінда — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 184 с.
3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III (з наступними змінами і доповненнями) [Електронний ресурс] // Режим доступу з <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1011.18.102&nobreak=1>
4. Кравець М. Порушення митних правил у структурі митних правопорушень / М.Кравець //Юридичний вісник. – 2014. - № 2. - С. 110-116
5. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.2012 (з наступними змінами і доповненнями) [Електронний ресурс] // – Режим доступу http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ed_2012_03_13/T124495.html#5690

Глона Шандрук

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: викл. Угрин В.В.

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Одним з найдієвіших важелів стимулювання розвитку економіки є податки, проте, ідеальної податкової системи ще не створено в жодній країні світу. Оскільки завжди існує конфлікт інтересів між платниками та контролюючими органами з приводу справляння податкових платежів.

Здобувши незалежність, Україна самостійно визначає стратегію свого соціально-економічного розвитку, розробляє та будує самостійну фінансову політику в контексті загальнодержавної економічної політики. Однією зі складових фінансової політики є фіскальна політика, частиною якої є податкова політика [1, с. 139].

Діюча система оподаткування сьогодні в Україні відіграла свою позитивну роль на етапі становлення і розвитку країни як незалежної держави. Однак подальший розвиток ринкових відносин та поглиблення фінансових перетворень все більше підкреслює наявні в ній недоліки, оскільки допущено цілий ряд прорахунків, які призвели до того, що податки не виконують повноцінно ні фіскальної, ні стимулюючої функцій.

Серед основних проблем, що сьогодні притаманні функціонуванню податкової системі виділяють:

- корумпованість і каральний зміст податкових відносин;
- непрозорість податкового регулювання;
- спрямування на подолання дефіциту бюджету шляхом вилучення доходів господарюючих суб'єктів;
- складна, неоднорідна та нестабільна нормативно-правова база оподаткування, а також неузгодженість та суперечливість окремих законодавчих норм;
- витрати на адміністрування окремих податків є значними порівняно з доходами бюджету, що формуються за рахунок їх справляння;
- значна нерівномірність розподілу податкового тягаря через наявність великої кількості податкових пільг та існування різноманітних схем ухиляння від сплати податків;
- фіскальна спрямованість податкової системи і недостатня орієнтація регулюючої функції на стале економічне зростання ;
- значна складність та суперечливість податкової системи; [5, с. 89].
- проблема подвійного оподаткування;
- велика кількість нормативно-правових актів з питань оподаткування, - більш як 500 нормативно-правових актів, нормами яких повинні володіти та керуватись на практиці як платники податків, так і працівники органів державної податкової служби України [3, с. 40];

Також до негативних рис податкової системи варто віднести її надмірну фіскальну спрямованість і не врахування інших завдань, таких як стимулювання виробництва, інновацій, інвестування, розвиток підприємницької діяльності.

Дані недоліки призвели до таких проблем у системі оподаткування України, як: податкова заборгованість платників перед бюджетом і державними цільовими фондами; бюджетна заборгованість з відшкодування ПДВ; ухилення від оподаткування; нерівномірне податкове навантаження, що переважно спрямовано на добросовісних платників [6, с. 229].

На сьогодні, головним завданням функціонування податкової політики повинна стати переорієнтація із суто фіскальних цілей на стимулювання економічного зростання. Адже з точки зору державного регулювання економіки, найважливіше значення має регулююча функція податків і системи оподаткування в цілому. Саме за допомогою цієї функції системи оподаткування держава гармонізує свої інтереси з інтересами платників. Разом з тим лише регулююча функція податків не в змозі гарантувати відповідність дій платників вимогам загальнодержавних інтересів [1, с. 12]. Тому регулююча і фіскальна функції податків і системи оподаткування в цілому повинні бути збалансованими.

В Україні розроблено законодавчу базу, проте визначити, що податкова система сьогодні є доволі ефективною ще зарано.

Як свідчить практика, неможливо побудувати ефективну податкову систему не сформувавши платника податку, як елемент податкової системи, як суспільний інститут. Для цього потрібно проводити всебічну організаційну і просвітницьку роботу з платниками податків, урегулювати і вдосконалити інформаційні потоки між платниками податків та органами контролю за їх сплатою, а також урахувати соціально-культурні й психологічні особливості громадян України, встановлені традиції при прийнятті рішень у галузі оподаткування.

Таким чином, реформування чинної податкової системи повинно відбуватися в напрямку створення сприятливих податкових умов для вітчизняних товаровиробників, стимулювання вкладення коштів у інвестиційні програми, з метою формування раціональної податкової системи необхідно використовувати регулюючу функцію податкової системи у вигляді надання пільгового оподаткування, зробити пільги більш прозорими та підвищити їх стимулюючі і регулюючі властивості.

Виконання цих та інших завдань приведе до успішного досягнення поставленої мети реформування податкової системи держави - формування максимально досконалої системи оподаткування в Україні і, як наслідок, економічного росту загалом.

З огляду на зазначену проблематику необхідно запропонувати ряд законів, що позитивно впливатимуть на формування податкової системи України, комплекс стимулюючих заходів, які передбачають: зниження податкового тиску, стимулювання інноваційної діяльності, сприяння розвитку малого підприємництва, підвищення фіскальної ефективності податків за рахунок розширення податкової бази, поліпшення адміністрування, зменшення масштабів ухилення від сплати податків.

Разом з тим необхідно провести реформування податкової системи в напрямку її лібералізації та децентралізації; розширити права органів місцевого самоврядування при встановленні норм вилучення і їх використання на місцях; забезпечити збалансованість інтересів держави та її регіонів, регіонів між собою з метою забезпечення стабільності адміністративно-територіального устрою країни; запровадити заходи щодо податкового стимулювання інвестиційного процесу й спрямування коштів підприємств на вдосконалення і розширення виробничої діяльності, розвиток малого підприємництва, підтримку пріоритетних галузей національної економіки.

Виконання цих та інших завдань приведе до успішного досягнення поставленої мети реформування податкової системи держави – формування максимально досконалої системи оподаткування в Україні і, як наслідок, економічного зростання загалом [4].

Література:

1. Василичев Д.В. Розбудова податкової системи України /Д.В. Василичев// Економічний простір. - №20/2. -2008. – 137-143.
2. Іванов Ю.Б. Альтернативні системи оподаткування. Монографія. – Харків: ХДЕУ – Торнадо,2003.
3. Коломієць Н.О. Проблеми та необхідність реформування податкової системи // Вісник Черкаського національного університету ім. Б.Хмельницького. – 2009. - №4. – С. 83-87.
4. Крысоватый А. И. Моделирование векторов реформирования налоговой политики. Налогооб- ложение: проблемы науки и практики : монография / А. И. Крысоватый. – Х. : ИД “ИНЖЕК”, 2009. – С. 90–108
5. Майстренко О. Реформування податкової системи України як спосіб вирішення податкових колізій // Право України – 2006. – №2.
6. Огоновський А.Р. Система податків в Україні та основні напрями її реформування // Науковий вісник. – 2008. - № 17.7. – С.228 – 238.
7. Податкова політика України: стан, проблеми та перспективи: Монографії / П.В. Мельник, Л.Л. Тарангул, З.С. Варналій [та ін.]; за ред. З.С. Варналія. – К.: Знання України. – 2008. – 675с.

Євгеній Шаповалов

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к. е. н., доцент Кізіма А.Я.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО ОПОДАТКУВАННЯ

На сучасному етапі розвитку людства водночас із швидкими темпами зростання світового ВВП спостерігається тенденція до скорочення обсягів сировинних та паливних ресурсів. Дедалі частіше у розвинутих країнах проблематика екологічного характеру займає все більш вагоміше місце серед нагальності вирішення. Закордонний досвід вказує на те, що економічні відносини, що виникають у процесі природокористування не можуть завжди регулюватися виключно ринковими механізмами та потребують втручання з боку держави.

Не дивлячись на поступову уніфікацію та консолідацію світового екологічного законодавства, зараз функції екологічного регулювання концентруються на територіальному рівні. Кожна країна чи регіон, в залежності від ступеня економічного розвитку та стану навколишнього середовища має власний набір економічних інструментів та важелів, що мають вплив на охорону природи. Найбільш популярним шляхом до зменшення рівня шкоди довкіллю є екологічне оподаткування.

Поступовий рух до збільшення питомої ваги екологічних податків – це одна з найпоширеніших тенденцій у сьогоденному світовому суспільстві. Структура таких податків у системі національного законодавства зарубіжних країн й досі суттєво відрізняється. В цілому можна виділити два основних підходи.

Згідно першого екологічні податки належать до акцизів, що спрямовані компенсувати шкоду, що їм завдають шкідливі для довкілля товари. Перевагою даного підходу є простота адміністрування так як об'єкти оподаткування об'єднуються в податку одного типу – акцизі.

Другий підхід передбачає встановлення поряд з акцизами податків на забруднення та зміну ландшафту окремих податків на паливо чи електроенергію, а також на різні групи шкідливих для довкілля товарів, причому ці податки мають назви, які відповідають об'єкту (наприклад податок на легкові автомобілі та мотоцикли у Латвії), і регулюються окремими законодавчими актами. Другий підхід застосовано і в українському законодавстві - сферою дії екологічного податку охоплюється лише невеликий сегмент екологічного оподаткування -прямі податки на забруднення, деякі види палива та електроенергії. Інші сегменти тією чи іншою мірою охоплюються сферою дії акцизного податку, а деякі - узагалі не представлені